

ORIGINAL ARTICLE

Assessment of Layer Collimator in Bremsstrahlung Imaging during Radionuclide Therapy with Phosphorus-32

Hadi Taleshi Ahangari¹,
Hossein Rajabi²,
Mohammad Eftekhari³,
Fariba Johari Daha⁴

¹ PhD Student in Medical Physics, Faculty of Medical Sciences, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran

² Associate Professor, Department of Medical Physics, Faculty of Medical Sciences, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran

³ Professor, Research Institute for Nuclear Medicine, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran

⁴ Assistant Professor, Department of Radioisotope, Nuclear Science and Technology Research Institute, Tehran, Iran

(Received Jun 22, 2014; Accepted August 16, 2014)

Abstract

Background and purpose: Imaging which is used in nuclear medicine is done using emit gamma rays whereas therapy in nuclear medicine is performed by applying radionuclide's which emit beta radiation. Using Bremsstrahlung is a new field which is recently introduced in imaging. In the Bremsstrahlung imaging, collimator design should not be based on energy peak and whole energy spectrum should be considered. The main problem of these radiations is collimator penetration. This study suggests a new design for collimator in Bremsstrahlung imaging which weighs less than half of usual collimators. This design will somewhat influence the resolution and sensitivity. Furthermore, the effect of wiener filter in Bremsstrahlung imaging is also considered

Material and Methods: Layer collimator in forms of digital phantom was designed by GATE simulator and its sensitivity and resolution in deferent layers was evaluated.

Results: By increasing collimator layers, sensitivity rose by 9%, in contrast, due to penetration resolution decreased to 11%. Furthermore, we did not find any evidence that showed wiener filter in Bremsstrahlung imaging improved resolution.

Conclusion: In this study, layer collimator has increased the sensitivity, consequently, the time required for collecting count for Bremsstrahlung imaging has decreased.

Keywords: Nuclear medicine, Monte Carlo, Collimator, Bremsstrahlung, Phosphorus 32

J Mazandaran Univ Med Sci 2014; 24(116): 23-31 (Persian).

ارزیابی کولیماتورهای لایه‌ای در تصویربرداری تابش ترمیزی حین رادیو دارو درمانی با فسفر-۳۲

هادی طالشی آهنگردی^۱

حسین رجبی^۲

محمد افتخاری^۲

فریبا جوهري دها^۳

چکیده

سابقه و هدف: تصویربرداری در پزشکی هسته‌ای بر پایه استفاده از تابش گاما می‌باشد و درمان در پزشکی هسته‌ای با استفاده از رادیوداروهای تابش کننده بنا صورت می‌گیرد. استفاده از اشعه ترمیزی برای تصویربرداری و تعیین توزیع رادیو ایزوتوپ‌ها زمینه‌ای جدید در تحقیقات می‌باشد. در تصویربرداری تابش ترمیزی یا ترمیزی طراحی کولیماتور نباید بر اساس پیک انرژی باشد و تمام طیف انرژی در تحلیل باید در نظر گرفته شود. بزرگ‌ترین مسئله که برای این پرتوها وجود دارد مسئله نفوذ از دیواره کولیماتور است. در این تحقیق یک طراحی جدید کولیماتور برای تصویربرداری تابش ترمیزی با نصف وزن معمول کولیماتورها پیشنهاد شده است. با این حال تغییر چندانی در رزولوشن و حساسیت سیستم ایجاد نخواهد شد. همچنین میزان تأثیر فیلتر واينر در تصویربرداری تابش ترمیزی مورد ارزیابی قرار گرفت.

مواد و روش‌ها: با کد شیوه‌ساز GATE کولیماتورهای لایه‌ای به صورت فاتوم دیجیتالی طراحی شد و حساسیت و رزولوشن کولیماتورهای لایه‌ای در لایه‌های مختلف مختلف مورد ارزیابی قرار گرفت.

یافته‌ها: با افزایش تعداد لایه‌های کولیماتور حساسیت تا میزان ۹۶ درصد افزایش یافت. همچنین به دلیل نفوذ از دیواره رزولوشن تا ۱۱ درصد کاهش پیدا کرد. علاوه بر این، هیچ دلیل قانع کننده‌ای که نشان دهد فیلتر واينر در تصویربرداری تابش ترمیزی موجب بهبود رزولوشن می‌شود، مشاهده نشد.

استنتاج: کولیماتورهای لایه‌ای موجب افزایش حساسیت می‌شود و زمان جمع‌آوری کانت را برای تصویربرداری تابش ترمیزی کاهش می‌دهد.

واژه‌های کلیدی: پزشکی هسته‌ای، مونت کارلو، کولیماتور، تابش ترمیزی، فسفر ۳۲

مقدمه

غیرهوجکین به صورت کلینیکی مورداستفاده قرار می‌گیرند^(۱-۴). اطمینان (صحبت و دقت) از تخمین توزیع اکتیویته برای تأیید دز تحويلی داده شده ضروری می‌باشد^(۵). پرتوهای بتا در اندرکنش با بافت تولید

درمان در پزشکی هسته‌ای بر پایه استفاده از پرتوهای بتا است. در رادیو دارودرمانی هدفمند ایتریم ۹۰ و فسفر ۳۲ برای درمان هپاتیت اولیه و تومورهای متاستاز (از طریق رادیوامبولی میکرو ذرات) و

مؤلف مسئول: حسین رجبی - تهران- دکتری فیزیک پزشکی، گروه فیزیک پزشکی، دانشکده علوم پزشکی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران
E-mail: hrabajib@modares.ac.ir

۱. دانشجوی دکتری فیزیک پزشکی، گروه فیزیک پزشکی، دانشکده علوم پزشکی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.

۲. متخصص پزشکی هسته‌ای و پالولوژی، مرکز تحقیقات پزشکی هسته‌ای، بیمارستان شریعتی، تهران، ایران

۳. متخصص داروسازی هسته‌ای، بخش رادیو ایزوتوپ سازمان انرژی اتمی، تهران، ایران

۴. تاریخ دریافت: ۱۳۹۳/۴/۱۱ تاریخ ارجاع جهت اصلاحات: ۱۳۹۳/۴/۲۳ تاریخ تصویب: ۱۳۹۳/۵/۲۵

پرتوهای ترمزی باید بیناب این پرتوها از نظر میزان فراوانی هر فوتون (با توجه به بافت) و درصد نسبی پراکنده‌گی مشخص باشد. تاریخچه و برخوردهای هر فوتون آشکار شده در شبیه‌سازی مونت کارلو می‌تواند ذخیره و مورد مطالعه قرار گیرد. کانت جمع آوری شده در هر پنجره انرژی می‌تواند به صورت عمود بر کولیماتور یا آشکار ساز باشد و یا این که فوتون پراکنده از بیمار یا کولیماتور و یا کریستال و یا پرتوایکس تولید شده در کولیماتور باشد^(۹، ۱۰، ۱۲). به دلیل طبیعت پیچیده طیف انرژی از شبیه‌سازی مونت کارلو برای انتخاب بهینه باید استفاده کرد. کولیماتورهای موجود برای یک پیک انرژی بهینه شده‌اند. بنابراین در معرفی کولیماتور مناسب برای پرتوهای ترمزی بالاترین حساسیت با نفوذ از دیواره کمتر از ۵ درصد باید مدنظر قرار گیرد. به عبارتی کولیماتور با استفاده از شبیه‌سازی باید برای طیف انرژی پرتوهای ترمزی بهینه شود. با توجه به معادلات حساسیت و نفوذ از دیواره داریم^(۲۱).

$$Ge = c \cdot d^4 / (L_{eff} \cdot (d+t)) \quad (1)$$

$$t \geq 6d / (L\mu - 3) \quad (2)$$

$$L_{eff} = L - 2/\mu \quad (3)$$

در معادله بالا Ge بازده هندسی و c ضریب ثابت می‌باشد. هم‌چنین μ ضریب تضعیف و L_{eff} فاصله مؤثر است. به عبارتی در معادله تحلیلی حساسیت با افزایش ارتفاع مؤثر سوراخ‌ها حساسیت کاهش می‌باید ولی نفوذ از دیواره مستقیماً با طول کاهش می‌یابد. در صورتی که به جای استفاده از ارتفاع پیوسته مطابق با تصویر شماره ۲ آن‌ها را به چند قطعه تقسیم کنیم. به نظرمی‌رسد که ارتفاع مؤثر تغییری نداشته باشد در حالی که ارتفاع سوراخ‌ها افزایش می‌یابد.

با توجه به تحقیقات صورت گرفته در کولیماتورهای سیمی لایه‌ای^(۲۲-۲۴) با تغییر بسیار اندک حساسیت می‌توان نفوذ از دیواره را تا اندازه زیادی تغییر داد و بهبود بخشد. چیدمان اندازه‌های

پرتو ترمزی می‌کنند که می‌تواند سبب آلودگی فوتون‌های اولیه شود و مشکلات کمی‌سازی را افزایش دهد^(۸، ۹). بعد از درمان، SPECT قابلیت کمی‌سازی تابش ترمزی را دارد^(۱۰، ۱۱). در چند سال گذشته کوشش‌های فراوانی در زمینه استفاده از تابش ترمزی برای تصویربرداری به منظور تعیین توزیع رادیو ایزوتوپ‌ها در بدن صورت گرفته اما این کوشش بسیار پراکنده و با تکیه بر جنبه خاص صورت گرفته است. مهم‌ترین مشکلی که در این زمینه وجود دارد عدم حساسیت دستگاه‌های تصویربرداری موجود در محدوده تابش‌های ترمزی است^(۱۳). بزرگ‌ترین مسئله که برای این پرتوها وجود دارد مسئله نفوذ است. اما حل مسئله نفوذ مشکلات دیگر را (ضخیم شدن دیواره، دراز شدن طول سوراخ‌ها) به وجود می‌آورد که از آن جمله می‌توان به کاهش حساسیت و ایجاد آرتیفیکت در تصاویر اشاره کرد^(۱۴، ۱۵). شاید آرتیفیکت قالب سوراخ‌ها به وسیله چرخش کولیماتور با استفاده از مواد با چگالی بالا قابل حل باشد. یا ایجاد فاصله مناسب بین کولیماتور و کریستال و بین منبع تا کولیماتور این اثر کاهش یابد ولی هم‌چنان مشکل نفوذ باقی می‌ماند. در حال حاضر کولیماتورها برای یک سطح انرژی بهینه می‌شوند و نفوذ بر اساس ضریب تضعیف در یک انرژی خاص مورد محاسبه قرار می‌گیرد. در صورت وجود بیناب وسیع انرژی نمی‌توان کولیماتور را برای انرژی بالاتر بهینه کرد. چون ممکن است که درصد کمی از تابش در این ناحیه قرار داشته باشد که این موضوع سبب کاهش حساسیت در نواحی پایین تر انرژی می‌شود^(۱۶، ۱۷). به طور کلی می‌توان نفوذ از دیواره را نسبت به حساسیت و رزولوشن دارای اهمیت بیشتری دانست. بنابراین برای هر کولیماتور ابتدا نفوذ از دیواره مطرح است که باید کمتر از ۵ درصد باشد و پس از آن با توجه به موارد استفاده، حساسیت و یا رزولوشن اهمیت پیدا می‌کنند^(۱۸، ۱۹). بدیهی است برای طراحی کولیماتور جهت تصویربرداری از

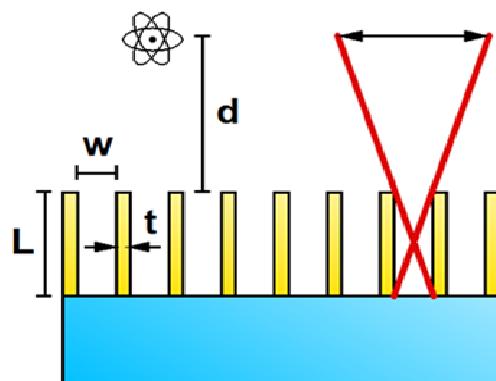
ارتفاع کولیماتور انرژی بالا در نظر گرفته شد. به عبارتی ارتفاع از ۳۰ میلی‌متر تا ۶۰ میلی‌متر با فواصل ۱ میلی‌متری تغییر کرد. پس از انجام شبیه‌سازی‌ها با استفاده از فیلترهای ترکیبی نویز به وجود آمده ناشی از گسته سازی دیواره کولیماتور حذف و یا تا حد قابل قبولی برطرف شد. اثبات شده است که فیلتر واينر می‌تواند اثر کدر شدنگی ناشی از پراکندگی فوتون و نفوذ از کولیماتور، در تابش کننده‌های تک فوتون انرژی‌های پایین و متوسط را ترمیم کند. کاربرد این فیلتر در تصویربرداری تابش ترمی نیز مورد بررسی قرار گرفت.^(۷).

تصویر شماره ۲: سوراخ‌های کولیماتور سیمی لایه‌ای و کولیماتور سوراخ موازی از نمای جانی

رای شبیه‌سازی از کد GATE (version 6.2) جهت شبیه‌سازی‌مونت کارلو استفاده شد. مشخصات دستگاه SPECT که به صورت planar (صفحه‌ای) در تصویربرداری مورد استفاده قرار گرفت مطابق با سیستم ADAC، ابعاد کریستال 70×40 cm و ضخامت 1In از کریستال (Tl) NaI و هم چنین با در نظر گرفتن حفاظت، تخت، شیشه و نیز پهن شدنگی طیف ناشی از PMT، به طور کامل در شبیه‌سازی‌ها در نظر گرفته شد. فسفر-³² به عنوان رادیو داروی تابش کننده بتای خالص در نظر گرفته شد.^(۴) برای تعریف طیف بتای فسفر-³² یک توزیع از انرژی‌های مختلف مطابق با سایت منابع Radiation dose assessment resource (RADAR) استفاده شد. در قسمت رفتارهای فیزیکی، رد الکترون و بر همکنش‌های اشعه ترمی مورد نیاز بود و باید در نظر گرفته می‌شد. با این حال انرژی قطع

کولیماتور تقسیم شده و اندازه قطعات آن به میزان زیادی به مشکلات ساخت و اندازه گیری‌های نفوذ و حساسیت وابسته است که در شبیه‌سازی با کد GATE و سرعت بالای کامپیوترهای موجود، می‌توان محاسبات مربوطه را انجام داد.

تصویر شماره ۱: پارامترهای کولیماتور سوراخ موازی

این تحقیق در دو مرحله انجام پذیرفت. در مرحله اول، بررسی کولیماتورهای شبکه سیمی لایه‌ای و میزان تأثیر آن در کمی‌سازی تصویربرداری تابش ترمی‌یابی شد. با توجه به تحقیقات صورت گرفته بر روی کولیماتورهای شبکه سیمی لایه‌ای در تصویربرداری از پرتوهای گاما انتظار می‌رود در کولیماتورهای چند لایه‌ای علاوه بر کاهش وزن، حساسیت افزایش یابد^(۲۳-۲۶). در مرحله دوم فیلتر واينر در تصویربرداری تابش ترمی با کولیماتورهای لایه‌ای سیمی بررسی گردید.^(۷) در مطالعات گذشته فیلتر واينر برای بهبود رزولوشن به کار رفته بود. در این مطالعه نیز به بررسی این موضوع عپرداخته شد.

مواد و روش‌ها

در این تحقیق پارامترهای کولیماتور انرژی پایین به عنوان ملاک انتخاب حساسیت به کار رفت و هدف رساندن نفوذ از دیواره به زیر ۵ درصد بود. تعداد تقسیمات ارتفاع و فاصله مناسب بین تقسیمات با توجه به

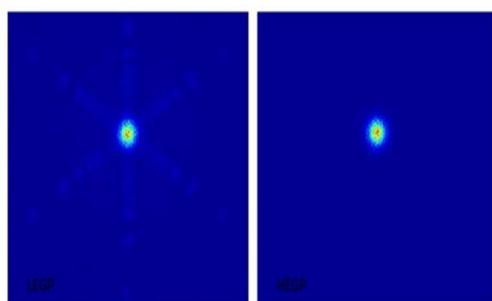
یافته ها

ابتدا میزان حساسیت و رزولوشن دو کولیماتور LEGP و HEGP مطابق با استاندارهای موجود و دستگاه پیشنهادی مورد ارزیابی قرار گرفت. کولیماتور LEGP با ضخامت 30 mm و نیز کولیماتور HEGP با ضخامت 60 mm در شیوه سازی ها مورد ارزیابی قرار گرفت. نتایج زیر حاصل از محاسبات در FOV می باشد (جدول شماره ۱).

جدول شماره ۱: ارزیابی دو کولیماتور LEGP و HEGP جهت تصویربرداری تابش ترمی

سطح معنی داری	HEGP (60 mm)	LEGP (30 mm)	ضخامت کولیماتور
<۰/۰۱	۵۳۰۴۰	۵۳۲۰۷	حساسیت
<۰/۰۵	۲۷/۴۱۵	۲۹/۱	FWHM

همان طور که در (تصویر شماره ۳). مشاهده می شود میزان رزولوشن در کولیماتورهای HEGP بهتر شده است. در مرحله بعد کولیماتور HEGP به عنوان کولیماتور مرجع طبق روش پیشنهادی به لایه های مختلف تقسیم و شیوه سازی های موردنظر انجام شد. نمودارهای زیر نتایج حاصله را در بر می گردند (نمودارهای شماره ۱ و ۲).

تصویر شماره ۳: راست: تصویربرداری تابش ترمی با استفاده از کولیماتور HEGP چپ: تصویربرداری تابش ترمی با استفاده از کولیماتور LEGP

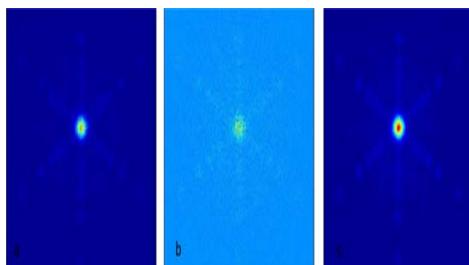
Cut off الکترون KeV 10 و فوتون KeV 1 در نظر گرفته شد. همچنین برای کاهش عدم قطعیت و خطای آماری زیر ادرصد در هر شبیه سازی ۱ میلیارد ذره ردیابی و آشکار شد. جهت تحلیل آماری از آزمون paired t-test استفاده شد. تمامی آزمون های آماری و مقایسه های انجام شده در نرم افزار Excel صورت گرفت. فیلتر واینر از مینیمم سازی خطای مربع میانگین بین تصاویر ترمیم شده و تابع جسم در مقیاس بهینه شده استفاده می کند. فیلترینگ واینر به صورت قیاسی تخمینی از جسم و طیف توان نویز که باعث تنزل تصویر می شود بهره می گیرد. تابع انتقال فیلتر واینر به صورت (۱۳).

$$W(u,v) = \left\{ 1/H(u,v) \right\} \cdot \left\{ |H(u,v)|^2 / [|H(u,v)|^2 + (P_n(u,v) / P_f(u,v))] \right\} \quad (4)$$

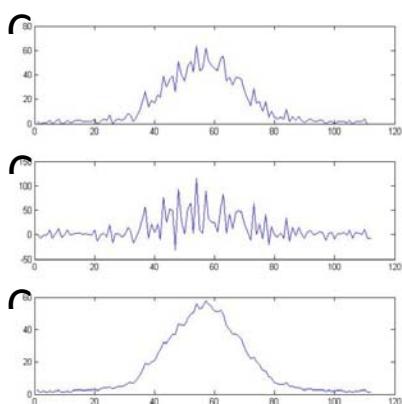
طیف توان سیگنال بودند $H(u,v)$ تابع انتقال در مقادیر فرکانسی گسته u و v بود که اگر Point (PSF) Source Function ثابت و به صورت شعاعی متقارن فرض شد، آنگاه $H(u,v)$ با سیستم تک بعدی (MTF) جایگزین شد و Modulation Transfer Function فیلتر دو بعدی به یک بعدی تجزیه شد (۱۳).

$$W(f_r) = \left\{ 1/MTF(f_r) \right\} \cdot \left\{ |MTF(f_r)|^2 / [|MTF(f_r)|^2 + (P_n(u,v) / P_f(u,v))] \right\} \quad (5)$$

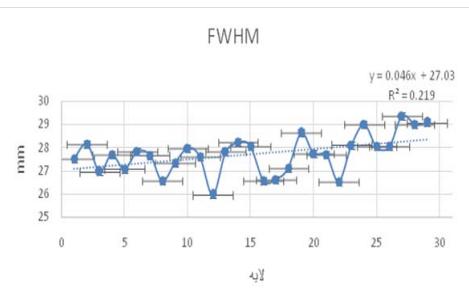
که f_r فرکانس شعاعی است. ذکر این نکته ضروری است که فیلتر می تواند به صورت تولید یک فیلتر معکوس با فیلتر پایین گذر مورد بررسی قرار گیرد که برای نسبت نویز به سیگنال در هر فرکانس در نظر گرفته شود. برای تصاویر با نسبت نویز به سیگنال پایین فیلتر، فیلتر معکوس را کاهش می دهد. در مقادیر فرکانسی که نویز قالب است ترم نویز به سیگنال قالب خواهد بود و فرض می شود که فیلتر مشخصه پایین گذر دارد. در این حالت، فیلتر توافق خوبی با خواص طیفی تصویر دارد.

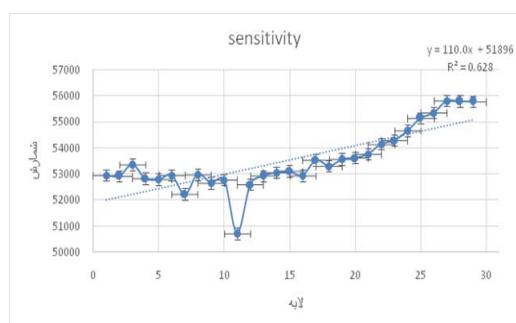
تصویر شماره ۴؛ تابش ترمیزی منبع نقطه‌ای با استفاده از تصویربرداری با کولیماتور لایه‌ای سیمی. (a) تصویر بدون اعمال فیلتر. (b) تصویر با حذف آرتیفکت PSF و (c) تصویر با اعمال فیلتر واينر

تصویر شماره ۵؛ پروفائل تابش ترمیزی منبع نقطه‌ای با استفاده از تصویربرداری با کولیماتور لایه‌ای سیمی. (a) پروفائل بدون اعمال فیلتر. (b) پروفائل با حذف آرتیفکت PSF و (c) پروفائل با اعمال فیلتر واينر

نمودار شماره ۱؛ محاسبه FWHM در کولیماتورهای با لایه‌های مختلف

نمودار شماره ۲؛ محاسبه حساسیت در کولیماتورهای با لایه‌های مختلف

نتایج حاصل از فیلتر مطابق با تحقیقات انجام شده پیشنهاد شده بود که از فیلتر واينر برای بهبود رزولوشن استفاده شود. به همین منظور از دستورات MATLAB برای محاسبه فیلتر واينر استفاده شد (تصاویر شماره ۵ و ۶) پس از محاسبه FWHM، بدون اعمال فیلتر واينر ۲۹,۲۶ میلی متر به دست آمد در حالی که پس از اعمال فیلتر میزان FWHM برابر با ۲۹/۳۴ میلی متر به دست آمد. در این تحقیق به بررسی یک منبع نقطه‌ای در تصویربرداری تابش ترمیزی پرداخته شد.

از دو نوع کولیماتور LEGP و HEGP برای بررسی رزولوشن و نفوذ از دیواره بهره گرفته شد و نشان داده شد که در کولیماتور HEGP آرتیفکت ستاره‌ای به وجود نخواهد آمد. در قسمت بعد برای مقایسه کولیماتورهای لایه‌ای، همان طور که در نمودارهای ۱ و ۲ مشاهده می‌شود میزان حساسیت و رزولوشن با تعداد لایه‌های اضافه شده افزایش می‌یابند.

بحث

برای افزایش نسبت سیگنال به نویز می‌توان حساسیت سیستم را افزایش داد. با توجه به مطالعات صورت گرفته توسط Saripan و همکارانش در کولیماتورهای لایه‌ای سیمی، پیشنهاد شده بود که طراحی‌های مختلفی از این نوع کولیماتورها مورد ارزیابی قرار گیرد. آن‌ها چهار رادیو دارو تابش کننده گاما را موربد بررسی قرار دادند و نتایج مختلفی برای بهبود رزولوشن ذکر کردند. هم‌چنین پس از پردازش و استفاده از فیلتر واينر، کاهش ۶۰ درصد در وزن کولیماتور را به دست آوردند. در مطالعات آن‌ها حساسیت در حداقل اکتیویته ضایعه و اندازه قابل

همچنین در مطالعات گذشته (۷،۲۶) رای بهبود رزولوشن و کیفیت تصویر پیشنهاد می شد که از فیلتر واینر بعد از تصویربرداری استفاده شود. در این مطالعه پس از بررسی و مطالعه فیلتر واینر مشاهده شد که حساسیت کاهش می یابد. با این حال، نویز پروفایل منبع نقطه ای، کاهش می یابد. علاوه بر این هیچ دلیل قانع کننده ای برای این که نشان دهد فیلتر واینر در تصویربرداری planar مفید است، به دست نیامد. به طور خلاصه، تصویربرداری تابش ترمی با استفاده از رادیو داروی فسفر-۳۲ و پس پردازش فیلتر واینر مورد انجام شد. با استفاده از کولیماتورهای لایه ای کمی سازی تصویربرداری برای کبد مورد ارزیابی قرار گرفت. با توجه به مشکلات تصویربرداری تابش ترمی، در این مطالعه نشان داده شد که با استفاده از شبیه سازی می توان صحت تخمین دز در تصویربرداری از رادیوداوهای تابش کننده بتا را اثبات کرد.

سپاسگزاری

این تحقیق حاصل نتایج رساله دکتری می باشد و با حمایت مالی دانشگاه تربیت مدرس انجام شده است. لازم می دانم از زحمات بی شائبه اساتید محترم مرکز تحقیقات پزشکی هسته ای بیمارستان شریعتی و بخش رادیو ایزوتوپ سازمان انرژی اتمی تشکر و قدردانی نمایم.

References

- Stigbrand T, Carlsson J, Adams GP. Targeted radionuclide tumor therapy: biological aspects. New yourk :Springer; 2008.
- Dezarn WA, Cessna JT, DeWerd LA, Feng W, Gates VL, Halama J, et al. Recommendations of the American Association of Physicists in Medicine ondosimetry, imaging, and quality assurance procedures for ⁹⁰ Y microsphere brachytherapy in the treatment of hepatic malignancies. Med Phys. 2011; 38(8): 4824-4845.
- Ott JR, Flower MA, Jones A, McCready VR. The measurement of radiation doses from P32 chromicphosphate therapy of the peritoneum using SPECT. Eur J Nucl Med. 1985; 11(8): 305-308.
- Pirayesh E, Amoui M, Akhlaghpour S, Tolooee S, Khorrami M, Poorbeigi H, et al. Technical Considerations of Phosphorous-32

آشکارسازی تغییری نداشت. با استفاده از فیلتر واینر قابلیت دیدن تومور افزایش یافته بود. همچنین، آنها برای افزایش نسبت سیگنال به نویز از فیلتر واینر استفاده کرده بودند.

Shen و همکارانش نیز برای کمی سازی پرتوهای تابش ترمی ایتریم-۹۰ از فیلتر واینر استفاده کرده بودند. در روش بهینه آنها بیش ترین خطای در یک منبع نقطه ای ۱۷ درصد و در تخمین اکتیویته تجمعی ۷ درصد به دست آمد (۷). در مطالعه حاضر، کولیماتور HEGP معیاری برای اندازه گیری و مقایسه رزولوشن و نفوذ از دیواره در نظر گرفته شده بود و کولیماتور LEGP معیاری دیگر جهت بررسی و ارزیابی حساسیت سیستم معرفی شد. مشاهده شد که در کولیماتورهای لایه ای با افزایش تعداد لایه ها و کاهش وزن کولیماتور تا حداقل ۹ درصد حساسیت افزایش می یابد. با این حال کاهش ۱۱ درصد رزولوشن تا حدی دور از انتظار بود. به دلیل این که اکتیویته پس زمینه به طور یکنواخت در فانتوم توزیع شده بود، می توان اکتیویته پس زمینه را از اکتیویته کل کسر نمود. در تصاویر بیمار به دلیل پیچیدگی بیشتری که وجود دارد این عمل ممکن نیست. اگرچه با فرض هایی بسیار ساده، نتایج این مطالعه به دست آمد، می توان تصحیح تضعیف را نیز انجام داد.

- Bremsstrahlung SPECT Imaging after Radioembolization of Hepatic Tumors: A Clinical Assessment with a Review of Imaging Parameters. Radiol Res Pract. 2014; 2014: 407158.
5. Sgouros G, Frey E, Wahl R, He B, Prideaux A, Hobbs R. Three-Dimensional Imaging-Based Radiobiological Dosimetry. Semin nucl med. 2008; 38(5): 321-234.
 6. Sgouros G. Dosimetry of Internal Emitters. J Nucl Med. 2005 January 1, 2005; 46 (suppl 1): 18S-27S.
 7. Shen S, DeNardo GL, DeNardo SJ. Quantitative bremsstrahlung imaging of yttrium-90 using a Wiener filter .Med Phys. 1994; 21(9): 1409-1417.
 8. Stabin MG, Eckerman KF, Ryman JC, Williams LE. Bremsstrahlung radiation dose in yttrium-90 therapy applications. J Nucl Med. 1994; 35(8): 1377-1380.
 9. Ito S, Kurosawa H, Kasahara H, Teraoka S, Ariga E, Deji S, et al.(90) Y bremsstrahlung emission computed tomography using gamma cameras. Ann Nucl Med. 2009; 23(3): 257-267.
 10. Fabbri C, Sarti G, Cremonesi M, Ferrari M, Dia AD, Agostini M, et al. Quantitative analysis of 90Y bremsstrahlung SPECT-CT images for application to 3D patient-specific dosimetry. Cancer Biother Radiopharm. 2009; 24(1): 145-154.
 11. Rong X, Frey EC. A collimator optimization method for quantitative imaging: Application to Y-90 bremsstrahlung SPECT. Med phys. 2013; 40(8): 082504.
 12. Walrand S, Hesse M, Wojcik R, Lhommel R, Jamar F. Optimal design of Anger camera for bremsstrahlung imaging: Monte Carlo evaluation. Front Oncol. 2014;13(4): 149.
 13. Rong X, Ghaly M, Frey EC. Optimization of energy window for 90Y bremsstrahlung SPECT imaging for detection tasks using the ideal observer with model-mismatch. Med Phys. 2013; 40(6): 062502.
 14. Gunter DL. Collimator characteristics and design, in Nuclear Medicine. St louis: Mosby- Year Book; 1996.
 15. Keller EL. Optimum dimensions of parallel-hole, multi-aperture collimators for gamma-ray cameras. J Nucl Med. 1968; 9(6): 233-235.
 16. Gerber MS, Miller DW. Letter: Parallel-hole collimator design. J NuclMed. 1974; 15(8): 724-725
 17. Rong X, Frey EC. A collimator optimization method for quantitative imaging: Application to Y-90 bremsstrahlung SPECT. Med Phys. 2013; 40(8): 082504.
 18. Frey EC, Tsui BMW. Collimator-Detector Response Compensation in SPECT. Quantitative Analysis in Nuclear Medicine Imaging. Springer Science Business Media, Inc; 2006.
 19. Gunter DL. Collimator design for nuclear medicine.Wernick MN, Aarsvold JN, editors. Emission tomography: The fundamentals of PET and SPECT. San Diego: Elsevier; 2004.
 20. Heard S, Flux GD, Guy MJ, Ott RJ. Monte Carlo simulation of 90 Y bremsstrahlung imaging. Conference: Nuclear Science Symposium Conference .new Jersey; IEEE; 2004; 0-7803-8700-7
 21. Sorenson JA, Phelps ME, Cherry SR. Physics in nuclear medicine. Burlington:William Brottmiller ; 1987.
 22. Saripan MI, Petrou M, Wells K .Design of a Wire-Mesh Collimator for Gamma Cameras. IEEE Trans Biomed Eng. 2007; 54(9):1598-1612.

23. Saripan MI, Saad WM, Hashim S, Mahmud R, Nordin AJ, Mahdi MA. Monte carlo simulation on breast cancer detection using wire mesh collimator gamma camera.Nuclear Science IEEE Trancac. 2009;56(3):1321-1324.
24. Saripana M, Wellsa K, Petroua M, Alnafeab M, Guyc M. Design of a multihole collimator gamma camera model for use in Monte Carlo simulation. Energy (keV). 2005; 101(102): 103.
25. Saripan MI, Hashim S, Mashohor S, Adnan WAW, Marhaban MH. Characteristics of Multihole Collimator Gamma Camera Simulation Modeled Using MCNP5. AIP Conference Proceedings. 2008;Dec.26-28 .Kuala Terngganu,Malaysia
26. Saripan MI,Petrou M,Wells K. Design of a Wire-Mesh Collimator for Gamma Cameras. IEEE Trans Biomed Eng.2007;54(9):1598-1612.